

Anti-Pest Protocol

2023-2025

't Sterrenpad
opvang • onderwijs

Inhoudsopgave: Pestprotocol

Waarom een pestprotocol?

Uitgangspunten

Preventieve maatregelen

Repressieve maatregelen

De concrete pedagogische invulling

1. Hulp aan het gepeste kind
2. Hulp aan de pester
3. Hulp aan de zwijgende middengroep
4. De ouders
5. De leerkracht

Begripsomschrijvingen

Achtergrondinformatie over de betrokkenen

Pestprotocol

Een onderwijsprotocol tegen pesten probeert door samenwerking het probleem van het pestgedrag bij kinderen aan te pakken. Hiermee wil onze school het geluk, het welzijn en de toekomstverwachting van de kinderen verbeteren.

De medezeggenschapsraad, directie en het personeel van 't Sterrenpad verklaren dan ook het volgende:

Als het zich voordoet is pesten een wezenlijk groot probleem. Pestgedrag is schadelijk zowel voor de slachtoffers als voor de pesters. Dit ernstige probleem moet aangepakt worden, in het bijzonder door de ouders en leerkrachten. Medezeggenschapsraad, directie en personeel moeten zo goed mogelijk samenwerken met de kinderen en ouders om het probleem pesten op te lossen.

De ondertekenaars van dit protocol verplichten zich tot het volgende:

- hulp bieden aan het gepeste kind
- hulp bieden aan de pester
- hulp bieden aan de zwijgende middengroep
- hulp bieden aan de leerkracht
- hulp bieden aan de ouders
- het bewust maken en bewust houden van alle betrokken van het probleem
- het gericht voorlichten van alle betrokkenen van t Sterrenpad het aanstellen van een vertrouwenspersoon op school
- het aanleggen van toegankelijke, goede informatie over het probleem pesten

Elk twee jaar wordt dit protocol geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.
Getekend namens:

Directie

Personeel

Medezeggenschapsraad

Waarom een pestprotocol?

't Sterrenpad wil haar kinderen een veilig pedagogisch klimaat bieden, waarin zij zich harmonieus en op prettige wijze kunnen ontwikkelen. De leerkrachten bevorderen deze ontwikkeling door het scheppen van een veilig klimaat in een prettige werksfeer in de klas en op het schoolplein. Het kan helaas ook voorkomen dat een kind in een enkel geval door andere kinderen wordt gepest. Dit protocol beschrijft de wijze waarop we het pestgedrag van kinderen in voorkomende gevallen benaderen. Het is belangrijk om een duidelijk en helder beleid te hebben waar alle betrokkenen op kunnen terugvallen.

Uitgangspunten

- De school vindt de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen erg belangrijk. Het respectvol omgaan met elkaar en het accepteren dat iedereen uniek is, vormen hierbij de uitgangspunten.
- 't Sterrenpad wil voor alle kinderen die de school bezoeken, een veilige school zijn. Dit brengt met zich mee dat wij expliciet stelling zullen nemen tegen pestgedrag en concrete maatregelen zullen nemen wanneer wij pestgedrag signaleren of gemeld krijgen.
- Pesten is een wezenlijk groot probleem. Indien dit probleem niet snel opgelost wordt, heeft dat verregaande gevolgen voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van het gepeste kind.

Preventieve maatregelen

- We werken met de methode KiVa op school. Dit is ene methode voor sociaal emotioneel leren en een antipest programma.
- We werken aan de sociale weerbaarheid met de methode Bikkeltraining. Deze wordt vanaf 23-24 aangeboden.
- Aan het begin van ieder schooljaar bespreekt de stamgroepleider met de kinderen de school en klassenregels en stelt hij in samenspraak met de kinderen een omgangsprotocol vast. Gedurende het schooljaar zorgen stamgroepleider en kinderen ervoor dat afspraken worden nageleefd.
- De leerkrachten werken actief aan het bevorderen van een goed pedagogisch klimaat in hun groep. (zie schoolplan)
- Wij maken met de kinderen afspraken over hoe zij kunnen reageren op pestgedrag.
- In de onderbouw bespreken we thema's als : omgangsvormen, grenzen stellen, vriendschappen.
- Vanaf de middenbouw wordt expliciet aandacht besteed aan pestgedrag; wat is pestgedrag en wat doet de leerkracht er aan indien het toch voorkomt.
- De kinderen wordt geleerd dat wanneer je de stamgroepleider vertelt wanneer jij of een ander kind gepest wordt, dit geen klikken is. Bij een probleem dat de leerling niet aan eigen leerkracht durft te vertellen, kan een kind naar een leerkracht van eigen keuze gaan. Deze leerkracht, een zogenaamde vertrouwenspersoon voor dit kind, koppelt het probleem vervolgens terug naar de stamgroepleider van het kind en de directeur. Geheimhouding van dit probleem moet bij deze terugkoppeling gewaarborgd zijn.
- Indien de stamgroepleider aanleiding daartoe ziet, besteedt hij of zij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groepsgesprek of klassenvergadering.
- Bij de overdracht van de groep aan het eind van het schooljaar naar de nieuwe stamgroepleider is pestgedrag een onderwerp van gesprek.
- We volgen kinderen door middel van de vragenlijsten van KiVa en Looqin. Ook monitoren we de sociale veiligheid via VenstersPO. Deze uitkomsten worden besproken met IB en het team en eventueel in de groepen.

Repressieve maatregelen:

1. Indien er sprake is van incidenten betreffende pestgedrag wordt dit met de betreffende kinderen besproken door de stamgroepleider. Dit gesprek staat niet op zichzelf maar wordt regelmatig herhaald om het probleem aan te pakken. Van deze gesprekken worden aantekeningen gemaakt, welke in het dossier komen van zowel de pester als het gepeste kind.
2. Indien er sprake is van herhaald pestgedrag worden de ouders van de pester in het bijzijn van de pester op de hoogte gesteld van de ongewenste gebeurtenissen in een gesprek op school. Aan het eind van dit oudergesprek worden de afspraken met de pester uitdrukkelijk doorgesproken en vastgelegd. Ook de op te leggen sancties bij overtreding van de afspraken worden daarbij vermeld. De IB-er en directeur wordt uiterlijk in dit stadium op de hoogte gesteld. Er wordt ook melding gemaakt in de teamvergadering van het pestgedrag, zodat iedereen alert kan zijn.
3. De directeur roept de ouders op school voor een gesprek. Ook het kind kan in dit eerste directiegesprek betrokken worden. De directeur maakt een verslag van dit gesprek en de gemaakte afspraken worden vastgelegd.
4. Indien het gedrag niet verbetert, kan het kind besproken worden in het zorgteam met de orthopedagoog van Primenius. Ouders moeten hiervoor toestemming geven.
5. Indien het gedrag van de pester niet aanzienlijk verbetert en/of de ouders van het kind werken onvoldoende mee om het probleem aan te pakken, kan de directeur overgaan tot bijzondere maatregelen zoals : isoleren van de

pester of een tijdelijke uitsluiting van het bezoeken van de lessen van de school met een maximum van drie dagen. (zie ook : protocol schorsing en verwijdering van kinderen).

De concrete pedagogische invulling

Voor het kind, dat op school stelselmatig getreiterd wordt door een groep klasgenoten, wordt het schoolgaan een angstig gebeuren. Het is een probleem dat voor een kind opgelost moet worden. Het kind begrijpt vaak niet waarom het gepest wordt. Wanneer dergelijke problemen niet snel opgelost worden heeft dat verregaande consequenties voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van dit kind. Wanneer er sprake is van pestgedrag in een klas , is dit geen individueel probleem maar een groepsprobleem. Er zijn verschillende belanghebbenden: het gepeste kind, de pester(s), de zwijgende middengroep, de ouders, de stamgroepleider, maar ook het team kan een belanghebbende zijn bij een groepsprobleem.

Pesten aanpakken is in het voordeel van al deze betrokkenen, want pesten verziekt de sfeer en ontwikkeld bij de kinderen verkeerde sociale vaardigheden.

Daarnaast heeft iedereen recht op een veilige plek binnen een school, club of huis. Goede regels zijn daarbij heel belangrijk. Lachen met elkaar (en niet om elkaar) is gezond. Plezier in het werk, enthousiasme, elkaar ondersteunen als er iets fout is gegaan, complimenten uitdelen, kortom een fijne leer- en werkomgeving is een zeer belangrijke

factor om pesten aan te pakken of zelfs te voorkomen voor jong en oud. Niet alleen kinderen hebben recht op een fijne leer- en werkplek ook onderwijzend en ondersteunend personeel. Als stamgroepleider en, kinderen en ouders elkaar met wederzijds respect behandelen zal pesten niet geaccepteerd worden.

Als pesten toch plaats vindt kan de school in overleg met de ouders nagaan over hoe dit probleem aangepakt kan worden. Belangrijk is, dat ouders en school naast elkaar staan en niet tegenover elkaar. De school dient de ouders van een gepest kind heel serieus te nemen.

Concreet betekent dit

1. Hulp aan het gepeste kind:

Het kind dat gepest is, heeft een heel vervelende ervaring meegemaakt. De begeleiding van het gepeste kind is van groot belang. Het kind is eenzaam en slachtoffer en heeft recht op professionele zorg vanuit de school. Naast het voorkomen van nieuwe ongewenste ervaringen staat het verwerken van de ervaringen. Dit gebeurt door achtereenvolgens :

-Gesprekken met een volwassene, bij voorkeur de stamgroepleider van het kind, maar kan ook de vertrouwenspersoon zijn. In ieder geval moet het kind alle vertrouwen hebben in deze persoon. Op vaste tijden kan het kind bij de vertrouwenspersoon komen om te vertellen wat er zoal goed en fout is gegaan in die week. Het doel is tweeledig : zowel signaleren van nieuwe prikkels als het verwerken van de eerdere ervaringen.

-Schriftelijke verwerking door het kind

Het is zinvol dat het kind de negatieve en positieve gebeurtenissen gaat opschrijven in een soort dagboekje. De vertrouwenspersoon kan dan al aan het aantal bladzijden zien of het met het kind goed is gegaan. Voor het kind is het belangrijk dat het de vervelende gebeurtenissen van zich af leert schrijven. Het gaat hier om een vertrouwelijk document van kind en stamgroepleider.

2 Hulp aan de pester:

Kinderen die pesten hebben een zwakke controle over hun agressie. De hulp aan deze kinderen bestaat uit een aantal activiteiten:

- een gesprek waarin duidelijk aangegeven wordt welk gedrag niet getolereerd wordt. Er wordt schriftelijk verslag gemaakt
- Een duidelijke afspraak voor een vervolgesprek en welke straf zal volgen indien het gedrag zich weer voordoet.
- Pestgedrag wordt binnen het team van de school gemeld zodat al het personeel alert is. De ouders worden geïnformeerd.
- Van alle gesprekken met de pester en/of ouders worden verslagen gemaakt, met ondertekening door betrokkenen
- Indien deze activiteit geen oplossing biedt, voert de stamgroepleider een aantal probleemoplossende gesprekken met het kind waarbij geprobeerd wordt de oorzaak van het pesten te achterhalen. Daarnaast proberen we de pester gevoelig te maken voor hetgeen hij/zij aanricht bij het gepeste kind.
- Als het pestgedrag blijft voortduren roept de school hulp in van de schoolmaatschappelijk werk, orthopedagoog van of het buurtnetwerk.
- Indien dit alles niet leidt tot verbetering zal de ouders geadviseerd worden te kijken naar een andere school voor hun kind.

3. Hulp aan de zwijgende middengroep:

De zwijgende middengroep is van vitaal belang voor de aanpak van het probleem. Als de groep eenmaal in beweging is gebracht, hebben de kinderen die pesten weinig meer te vertellen. Het volgende is daarbij van belang:

- Met de kinderen praten over pesten en hun eigen rol daarbij.
- Overleggen over de mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen.
- Samen met de kinderen werken aan oplossingen, waarbij zij zelf een actieve rol spelen.

4. De ouders:

Voor de ouders van het gepeste kind is het van belang dat de school ernst maakt met de aanpak van het pesten. Met de ouders van het gepeste kind zal overleg zijn over de aanpak en de begeleiding van hun kind. Daarna met enige regelmaat vragen hoe het met hun kind gaat.

De ouders van de pester(s) moeten op de hoogte zijn van wat er met hun kind gebeurt. Zij moeten weten dat hun kind gedrag vertoont waarover zij zich ernstig zorgen moeten maken. De ouders van de middengroep moeten zich bij de stamgroepleider kunnen melden als zij van hun kind horen dat er een kind stelselmatig gepest wordt. Deze ouders moeten weten dat wij ze niet als bemoeizuchtig bestempelen.

De school verlangt van de ouders dat zij dit samen met de school gaan aanpakken. Ouders kunnen hun kinderen op eenvoudige wijze gevoelig maken voor het onderwerp pesten door hierover met hun kinderen te praten. Door dit te doen geven zij in de eerste plaats daarmee aan, dat zij er weet van hebben. In de tweede plaats kunnen zij tegenover hun kinderen de eigen gevoelens over het pesten tonen. Zij zeggen dan bijv. dat ze het verschrikkelijk vinden als kinderen elkaar pesten. Dat, als hun kind dat ziet, het niet mee moet pesten, maar stelling moet nemen. Indien het kind dit niet durft het altijd aan hen, als ouders of aan de stamgroepleider moet vertellen. Praten over pesten is geen klikken. Wanneer het kind zelf slachtoffer wordt van pestgedrag moet het dit altijd aan de ouders en de stamgroepleider vertellen. Ouders kunnen hun kind daarin ondersteunen en begeleiden. Zo nodig ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning.

5. De stamgroepleider:

De stamgroepleider heeft een zeer belangrijke rol. De stamgroepleider zal ondubbelzinnig duidelijk moeten maken, welk gedrag niet acceptabel is. De stamgroepleider biedt de gepeste kind bescherming en spreekt de middengroep aan. Daar heeft de stamgroepleider o.a. dit protocol voor. Duidelijk gemaakt zal worden welke afspraken gemaakt zijn en wat de eventuele consequenties zullen zijn indien de kinderen zich niet aan deze afspraken houden.

Begripsomschrijvingen

Plagen en pesten, wat is het verschil?

Iemand op het schoolplein een stevige duw geven kan plagen zijn, maar het kan net zo goed gaan om echt pestgedrag. We spreken over plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te geven vanuit een onschuldige sfeer. Het gaat dan om een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Er is sprake van een pedagogische waarde; door elkaar eens uit te dagen leren kinderen heel goed met allerlei conflicten om te gaan. Dat is een vaardigheid die ze later in het leven van pas komt bij conflicthantering, waar iedereen in zijn leven mee te maken krijgt.

Voorbeelden van specifiek pestgedrag :

Verbaal:

Vernederen : "Haal jij alleen de bal maar uit de bosjes, je kunt niet goed genoeg voetballen om echt mee te doen ".

Schelden : "Viespeuk, etterbak, mietje "enz.

Dreigen : "Als je dit doorvertelt, dan grijpen we je ".

Belachelijk maken, uitlachen bij lichaamskenmerken of bij een verkeerd antwoord in de klas.

Kinderen een bijnaam geven op grond van door kinderen als negatief ervaren kenmerken ("rooie, flapoor, dunne, dikke, enz. "). Gemene briefjes schrijven om een kind uit een groepje te isoleren of echt steun te zoeken om samen te kunnen spanne tegen een ander kind.

Fysiek:

Trekken ,duwen, spugen, schoppen, krabben, bijten, aan de haren trekken, laten struikelen enz.

Intimidatie:

Een kind achterna blijven lopen of een kind ergens opwachten. Iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of klem te zetten tussen de fietsen. Dwingen om bezit dat niet van jou is af te geven.

Een kind dwingen bepaalde handelingen te verrichten, bijvoorbeeld geld of snoep meenemen.

Isolatie:

Steun zoeken bij andere kinderen dat het kind niet wordt uitgenodigd voor partijtjes en leuke dingetjes.

Uitsluiten:

het kind mag niet mee doen met spelletjes, niet meelopen naar huis, niet komen op een verjaardag.

Stelen of vernielen van bezittingen:

Afpakken van schoolspullen, kleding of speelgoed. Beschadigen en kapotmaken van spullen: boeken bekladden, schoppen tegen en gooien met een schooltas, banden van de fiets lek steken.

Het specifieke van pesten is dus gelegen in het bedreigende en vooral systematische karakter. We spreken van pestgedrag als het daarnaast ook nog regelmatig gebeurt, waardoor de veiligheid van de omgeving van een kind wordt aangetast. Bij dit echte pestgedrag zien we ook altijd de onderstaande rolverdeling terug bij een aantal betrokkenen.

Achtergrond informatie over de betrokkenen

Het gepeste kind:

Sommige kinderen hebben een grotere kans om gepest te worden dan anderen. Dit kan komen door uiterlijke kenmerken maar het heeft vaker te maken met vertoond gedrag, wijze waarop gevoelens worden beleefd en de manier waarop dat geuit wordt.

Uit onderzoek blijkt dat kinderen gepest worden in situaties waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen. Er is dan al sprake van een onveilige situatie, waarin de pester zich kan manifesteren en zich daarin ook nog verder kan ontwikkelen. Kinderen die gepest worden doen vaak andere dingen dan de meeste leeftijdsgenoten in hun omgeving. Ze spelen een ander instrument, doen een andere sport of zitten in een ander clubje. Ze zijn goed in vakgebieden of juist niet. Er zijn helaas aanleidingen genoeg om door anderen gepest te worden mits de pesters daar de kans voor krijgen vanuit de situatie. Veel kinderen die gepest worden hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat dan ook uit naar hun kwelgeesten. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep, ze durven weinig of niets te zeggen, omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Deze angst en onzekerheid worden verder versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt waar het zonder hulp niet uitkomt. Gepeste kinderen voelen zich vaak eenzaam, hebben in hun gepeste omgeving geen vrienden om op terug te vallen en kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met hun leeftijdsgenoten. Jongens die worden gepest horen bijna nooit tot de motorisch beter ontwikkelde kinderen.

De pesters:

De kinderen die pesten zijn vaak juist wel fysiek de sterksten uit de groep. Ze kunnen zich permitteren zich agressiever op te stellen en ze reageren dan ook met dreiging van geweld of de directe inzet van geweld. Pesters lijken in eerste indruk populair te zijn in een klas, maar dwingen hun populariteit in de groep af door te laten zien hoe sterk ze zijn en wat ze allemaal durven. Met het getoonde pestgedrag gaat ze dat gemakkelijk af en ze krijgen andere kinderen mee bij het gedrag naar een slachtoffer. Pesters hebben ook feilloos in de gaten welke kinderen gemakkelijk aan te pakken zijn en als ze zich vergissen, gaan ze direct op zoek naar een volgend slachtoffer. De zwijgende meerderheid en de potentiële meelopers krijgen een keuze die onuitgelegd wordt opgelegd en die aan duidelijkheid niet te wensen overlaat: Je bent voor of je bent tegen me ! Hier gaat een grote dreiging uit naar de gezamenlijke omgeving van de pester en slachtoffer. Alles is immers beter dan door de "machtige pester" zelf gepest te worden. De pesters stralen juist deze dreigende zekerheid met verve uit. Ze overtreden bewust de regels, storen zich nergens aan en hebben vaak de vaardigheden ontwikkeld met hun daden weg te komen. Het profiel van de pester is sterk zelf bevestigend, hij ziet zichzelf als een slimme durfal die de dommerds de loef af steekt en ze dat ook bij herhaling laat merken. "Wie maakt mij wat ? "staat er met grote letters op het voorhoofd geschreven.

Het komt ook regelmatig voor dat een pestkop een kind is dat in een andere situatie zelf slachtoffer is of was. Om te voorkomen weer het mikpunt van pesten te worden, kan een kind zich bijvoorbeeld in een andere omgeving dan die van zijn slachtofferrol, vervolgens als pester gaan opstellen en manifesteren. "Laten pesten doet pesten ". Meisjes pesten minder openlijk als jongens en vaak op een subtiele manier waarbij de uitdaging naar het gezag ter plekke niet echt aan de orde is. Ze pesten meer met woorden, maken geniepige opmerkingen of sluiten andere kinderen buiten. Meisjes opereren minder individueel en met meer groepsvorming in de zin van er al dan niet bij te horen. Fysiek geweld komt bij deze groep pesters veel minder voor.

Een succesvolle pester leert niet om zijn agressie op een andere manier te uiten dan door ongewenst pestgedrag te vertonen. Ook pesters hebben last van hun pestgedrag. Door hun verkeerde en vooral beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite om vriendjes op lange termijn te maken en een vriendschap op te bouwen en te onderhouden op andere gronden dan die van macht en het delen in die macht. Pesters maken een abnormale sociale ontwikkeling door met alle gevolgen van dien voor de pester zelf.

De meelopers en de andere kinderen :

De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij pesten in de direct actieve rol van pester. Sommige kinderen behouden enige afstand en andere kinderen doen incidenteel mee. Dit zijn de zogenaamde "meelopers". Er zijn ook kinderen die niet merken dat er gepest wordt in hun directe (schoolomgeving). Het specifieke kenmerk van een meeloper is de grote angst om zelf in de slachtofferrol te geraken. Maar het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en denken daardoor in populariteit mee te liften met de pester in kwestie.

Voorals meisjes doen nogal eens mee met pesten om een vriendin te kunnen behouden. Als kinderen actiever gaan meepesten in een grotere groep, voelen ze zich minder betrokken en verantwoordelijk voor wat er met pesten wordt aangericht. Alles wat in een groep gebeurt laat het individueel denken meer en meer achter zich en zo kan met name groepsgedrag leiden tot excessen die achteraf voor iedereen inclusief de pesters onacceptabel zijn. Het heeft absoluut geen zin om daadwerkelijk op te gaan staan tegen het pesten. Zodra andere kinderen het gepeste kind te hulp komen of tegen de pesters zeggen dat ze moeten ophouden, kan de situatie aanzienlijk veranderen. Het pesten wordt dan al direct minder vanzelfsprekend en draagt bovendien grotere risico's met zich mee. De situatie voor met name meelopers verandert door het ongewenste karakter van het vertoonde pestgedrag. Het wordt duidelijk dat het geen groepsnorm is om mee te gaan in het pestgedrag. Meelopers horen graag bij de norm en de grote groep en zijn niet bereid en ook niet in staat om grotere risico's te lopen waarvan ze de gevolgen niet kunnen overzien, dit in tegenstelling tot de ervaren pester.

Kinderen die pestgedrag signaleren en dit bij de stamgroepleider aangeven vervullen dus een belangrijke rol. Ook de ouders kunnen een belangrijke rol spelen. Ouders van kinderen die gepest worden en die dit probleem met de school of op de club willen bespreken, zijn natuurlijk altijd emotioneel bij het onderwerp betrokken. De gevoelde onmacht bij deze ouders wordt door hen sterk ervaren en is niet altijd een goede leidraad tot rationeel handelen. De ouder wil maar een ding en dat is dat pestgedrag ogenblikkelijk stopt. Ouders van kinderen die niet direct bij het pesten zijn betrokken, kunnen meer afstand nemen. Daardoor zijn ze beter in staat om duidelijk te maken aan hun kind dat er iets aan het pesten gedaan moet worden. Dit is ook in het belang van de opvoeding en ontwikkeling van hun eigen kind. Als er in de omgeving van een kind gepest wordt, heeft het kind zelf ook last van een onveilige, onprettige sfeer in de groep of klas.

De belangrijkste regel van pesten luidt:

**Word je gepest of merk je dat een ander wordt gepest?
Praat erover: thuis, op school of met iemand anders.**

